

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра фізичної географії геоморфології та палеогеографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

“31” серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія)

Спеціальність 4.07 Середня освіта(Географія)

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти другий магістерський

Географічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія) затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 5 від «28» квітня 2025 року)

Розробники: Ковбінська Галина Дмитрівна, к. геогр. н., асистент

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Ковбінська Галина Дмитрівна, к. геогр. н., асистент

Погоджено з гарантом ОПП Іриною ДОБИНДОЮ

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
протокол № 1 від "31" серпня 2026 року

Завідувач кафедри Дарія ХОЛЯВЧУК

Схвалено методичною радою географічного факультету

протокол № 1 від "31" серпня 2026 року

Голова методичної ради географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

Мета навчальної дисципліни: Забезпечити формування у студентів сучасних педагогічних компетентностей, необхідних для ефективного використання інноваційних методів і технологій у викладанні географії, сприяти розвитку критичного мислення, творчих та дослідницьких умінь, а також здатності інтегрувати цифрові та інтерактивні підходи в навчальний процес для підвищення його якості та мотивації учнів..

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі» у студентів повинні бути сформовані такі компетентності (згідно ОПП):

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність до використання методів активізації пізнавальної діяльності, сучасних досягнень методики викладання.

ЗК6Вміння працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2 Здатність застосовувати сучасні теоретичні основи географії та позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах

ФК5 Уміння застосовувати сучасні методики і освітні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах

Програмні результати навчання на основі освітньої програми "Географія":

Результат ПРН2 Використовувати методи активізації пізнавальної діяльності, сучасних досягнень методики викладання.

ПРН 3 Постійно підвищувати рівень своїх знань.

ПРН 5 Вміти працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах.

ПРН 10 Застосовувати сучасні теоретичні основи географії та позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах

ПРН14Застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	6	180	30	18				132	залік
Заочна	2	3	6	180	8	6				166	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проблем викладання географії в школі												
Тема 1. Предмет і завдання інноваційних технологій навчання географії у сучасній школі	12	2				10		0,5	0,5			12
Тема 2. Професійно-педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії та роль педагогічної практики у її формуванні	14	2	2			10		1	0,5			12
Тема 3. Розвиток інноваційних технологій навчання географії у сучасній школі	14	2	2			10		1	0,5			12
Тема 4. Методи навчання географії у школі	15	3	2			10		1	0,5			12
Тема 5. Підготовка майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи	15	3	2			10		0,5	0,5			12
Тема 6. Технології модульного навчання у ЗСШ	15	3	2			10		0,5	0,5			12
Разом за змістовим модулем 1	85	15	10			60		4,5	3			72
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти викладання географії в школі												
Тема 7. Профільне вивчення географії як один з напрямів інноваційної діяльності ЗСШ	13	2	1			10		0,5	0,5			12,5
Тема 8. Вплив сучасних тенденцій у географ. науці на процес вивчення географії у школі	13	2	1			10		0,5	0,5			12,5

Тема9.Екологізація географічної освіти	13	2	1			10		0,5	0,5			12,5
Тема 10. Система методичної підготовки майбутніх учителів	14	2	2			10		0,5	0,5			13
Тема11.Організація роботи учнів на уроках географії	13	2	1			10		0,5				13
Тема12.Активізація учня на шкільних уроках географії	14	2	1			11		0,5	0,5			13
Тема 13. Культурологічні засади географічної освіти старшокласників	15	3	1			11		0,5	0,5			13
Разом за змістовим модулем 2	95	15	8			62		3,5	3,0			89
Усього годин	180	30	18			132		8	6			166

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Теми лекційних занять з переліком питань
1	<p>Тема 1. Предмет і завдання інноваційних технологій навчання географії у сучасній школі</p> <p>1. Вступ</p> <p>2. Поняття інноваційних технологій навчання</p> <p>3. Специфіка географії як шкільного предмета у контексті інновацій</p> <p>4. Завдання інноваційних технологій у навчанні географії</p> <p>5. Основні групи інноваційних технологій у навчанні географії</p> <p>6. Приклади реалізації інноваційних технологій у навчанні географії</p> <p>7. Переваги та виклики впровадження інновацій</p> <p>8. Роль учителя у впровадженні інновацій</p>
2	<p>Тема 2. Професійно– педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії та роль педагогічної практики у її формуванні</p> <p>1. Поняття професійно-педагогічної компетентності: структура та складові.</p> <p>2. Основні компетентності майбутнього вчителя географії: предметні, методичні, комунікативні, технологічні.</p> <p>3. Роль педагогічної практики у розвитку компетентностей: види та форми практичної підготовки.</p> <p>4. Методи і прийоми формування компетентностей під час практики.</p> <p>5. Зв'язок теоретичної підготовки з практичною діяльністю.</p> <p>6. Приклади успішної реалізації компетентностей у школі.</p>
3	<p>Тема 3. Розвиток інноваційних технологій навчання географії у сучасній школі</p> <p>1. Історичний огляд розвитку інноваційних технологій у навчанні географії.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Сучасні тенденції та напрями розвитку: цифровізація, інтерактивність, дистанційне навчання. 3. Інтеграція інноваційних технологій у навчальні програми та плани уроків. 4. Переваги та труднощі впровадження інноваційних методів у школі. 5. Приклади сучасних педагогічних проєктів і методичних розробок. 6. Оцінювання ефективності інноваційних технологій у навчальному процесі.
4	<p>Тема 4. Методи навчання географії у школі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація методів навчання: традиційні, інноваційні, комбіновані. 2. Основні традиційні методи навчання географії: словесні, наочні, практичні. 3. Інноваційні методи: проєктні, дослідницькі, інтерактивні, ігрові, дистанційні. 4. Комбіновані методи і їх використання у сучасних уроках. 5. Критерії вибору методів навчання залежно від теми, віку та рівня учнів. 6. Приклади ефективного поєднання методів на уроках географії.
5	<p>Тема 5. Підготовка майбутніх учителів географії до краєзнавчо–туристської роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття краєзнавчо–туристської роботи та її роль у формуванні пізнавальної активності. 2. Методика організації екскурсій, походів, дослідницьких проєктів. 3. Правові та безпекові аспекти туристичної діяльності зі школярами. 4. Використання локального краєзнавчого матеріалу для формування географічних знань. 5. Планування та реалізація навчальних маршрутів і проєктів. 6. Оцінювання результатів краєзнавчо–туристичної роботи.
6	<p>Тема 6. Технології модульного навчання у ЗЗСО</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та принципи модульного навчання. 2. Структура модульного уроку: цілі, зміст, завдання, контроль. 3. Переваги модульного навчання для розвитку самостійності та компетентностей учнів. 4. Приклади модульних курсів та програм з географії. 5. Використання інтерактивних і цифрових ресурсів у модульному навчанні. 6. Методи контролю та оцінювання знань у рамках модульного підходу.
7	<p>Тема 7. Профільне вивчення географії як один з напрямів інноваційної діяльності ЗСШ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття профільного навчання та його значення у системі освіти. 2. Принципи організації профільних класів та курсів з географії. 3. Вибір навчального матеріалу та методів для профільного вивчення. 4. Використання проєктної, дослідницької та інноваційної діяльності у профільних класах. 5. Роль цифрових технологій та ГІС у профільному навчанні. 6. Оцінювання результатів та компетентностей учнів у профільних класах.
8	<p>Тема 8. Вплив сучасних тенденцій у географічній науці на процес вивчення географії у школі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні тенденції у розвитку географічної науки: глобалізація, кліматичні зміни, цифрові карти, ГІС. 2. Новітні концепції та підходи в наукових дослідженнях географії.

	<ol style="list-style-type: none"> Вплив на навчальні програми та зміст уроків географії. Інтеграція наукових досягнень у методику навчання. Використання актуальних даних та картографічних ресурсів у шкільному навчанні. Приклади адаптації сучасних тенденцій у школі.
9	<p>Тема 9. Екологізація географічної освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття екологізації освіти та її значення у навчанні географії. Основні принципи екологічної освіти: інтеграція, практичність, активність. Методи формування екологічної компетентності учнів: дослідницькі, проектні, інтерактивні. Використання локального природного та соціального середовища для навчання. Впровадження екологічних проблем у навчальні програми та уроки. Приклади реалізації екологічних проектів та заходів у школі.
10	<ol style="list-style-type: none"> Тема 10. Система методичної підготовки майбутніх учителів Поняття методичної підготовки та її роль у професійній діяльності вчителя. Структура методичної підготовки: теоретична, практична, самоосвітня компоненти. Принципи організації методичної підготовки: системність, послідовність, інтеграція. Форми методичної підготовки: лекції, семінари, тренінги, педагогічні практики. Використання інноваційних методів та цифрових технологій у підготовці студентів. Оцінювання рівня методичної компетентності майбутніх учителів.
11	<p>Тема 11. Організація роботи учнів на уроках географії</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття організації навчальної діяльності та її значення для ефективності уроку. Форми організації роботи учнів: індивідуальна, групова, фронтальна. Прийоми активізації учнів під час уроків: дискусії, вправи, інтерактивні завдання. Використання диференційованого та індивідуального підходу. Планування уроку з урахуванням організації роботи учнів. Приклади ефективної організації навчальної діяльності на уроках географії.
12	<p>Тема 12. Активізація учня на шкільних уроках географії</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття активності учня та її роль у навчальному процесі. Методи та прийоми активізації: інтерактивні вправи, робота з картами та ГІС, проблемні завдання. Використання ігрових технологій та проектної діяльності для підвищення активності. Мотивація учнів до навчання: внутрішні та зовнішні стимули. Організація самостійної та дослідницької роботи учнів. Приклади ефективної активізації на уроках географії.
13	<p>Тема 13. Культурологічні засади географічної освіти старшокласників</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття культурологічних засад у географічній освіті. Зв'язок географічних знань з історією, культурою та традиціями регіонів. Використання краєзнавчого матеріалу для розвитку культурологічної компетентності.

	<ol style="list-style-type: none">4. Методи формування ціннісного ставлення до природи та суспільства.5. Проектна та дослідницька діяльність як засіб культурологічного навчання.6. Приклади уроків із культурологічним підходом.
--	---

Теми практичних занять з переліком завдань

№	Назва теми
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проблем викладання географії в школі	
1	<p>1. Предмет і завдання інноваційних технологій навчання географії <i>Проаналізувати сучасні інноваційні технології у навчанні географії. Розробити план уроку з використанням однієї інноваційної технології. Обговорити переваги та недоліки застосування інноваційних технологій.</i></p> <p>2. Професійно-педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії <i>Визначити складові професійно-педагогічної компетентності. Провести самооцінку власної компетентності за запропонованою моделлю. Розробити план особистого професійного розвитку.</i></p> <p>3. Розвиток інноваційних технологій навчання географії у школі <i>Огляд сучасних інновацій у викладанні географії. Підготувати презентацію з прикладами застосування інноваційних методів. Розробити фрагмент інноваційного уроку з географії.</i></p> <p>4. Методи навчання географії у школі <i>Класифікувати методи навчання за формою організації навчального процесу. Розробити методичні рекомендації для використання одного з методів. Підготувати інтерактивне завдання для уроку географії.</i></p> <p>5. Підготовка майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи <i>Розробити маршрут краєзнавчої екскурсії. Скласти план організації туристичного походу з учнями. Підготувати інструкції з безпеки для туристичної роботи.</i></p> <p>6. Технології модульного навчання у ЗЗСО <i>Ознайомитись зі структурою модульного навчання. Розробити модуль з географії з усіма компонентами (цілі, завдання, оцінювання). Провести аналіз переваг і недоліків модульного навчання.</i></p> <p>7. Профільне вивчення географії як напрям інноваційної діяльності ЗСШ <i>Дослідити профільні програми географії в школах. Розробити тематичний план профільного курсу. Провести презентацію профільного курсу.</i></p> <p>8. Вплив сучасних тенденцій географічної науки на навчання у школі <i>Проаналізувати основні тенденції сучасної географічної науки. Розробити навчальне завдання з урахуванням новітніх наукових даних. Обговорити, як наукові досягнення впливають на зміст навчання.</i></p>
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти викладання географії в школі	
2	<p>9. Екологізація географічної освіти <i>Підготувати екологічний проєкт або дослідницьку роботу. Розробити план уроку з екологічної тематики. Провести аналіз екологічного змісту навчальних програм.</i></p> <p>10. Система методичної підготовки майбутніх учителів <i>Проаналізувати структуру методичної підготовки в педагогічних ВНЗ. Розробити індивідуальний план методичної підготовки. Провести самооцінку власних методичних компетентностей.</i></p> <p>11. Організація роботи учнів на уроках географії <i>Розробити сценарій уроку з різними формами організації роботи учнів. Підготувати дидактичні матеріали для групової роботи. Оцінити ефективність організації роботи.</i></p> <p>12. Активізація учня на шкільних уроках географії <i>Підготувати перелік методів активізації пізнавальної діяльності. Розробити інтерактивне завдання або гру. Проаналізувати кейс успішної мотивації учнів.</i></p>

	<p>13. Культурологічні засади географічної освіти старшокласників <i>Визначити ключові поняття культурологічної компетентності. Розробити урок із впровадженням культурологічного компонента. Підготувати презентацію культурологічних аспектів географії.</i></p> <p>14. Використання цифрових та інтерактивних технологій на уроках географії <i>Ознайомитись з основними цифровими інструментами (Google Earth, Kahoot, LearningApps). Розробити інтерактивне завдання з використанням цифрових технологій. Провести міні-урок із застосуванням обраної технології.</i></p> <p>15. Проектна та дослідницька діяльність учнів як метод інноваційного навчання <i>Розробити тематику і план проєкту з географії. Підготувати методичні рекомендації для організації дослідницької діяльності. Провести презентацію проєктної роботи.</i></p>
--	---

Самостійна робота студента

Самостійна робота здобувачів вищої освіти дозволяє студентам самостійно повторювати і глибше розуміти матеріал, який був розглянутий на лекціях та практичних заняттях, а також самостійно опрацьовувати ті питання, які на лекціях відводяться на самостійне опрацювання.

№	Назва теми і завдання	Завдання для самостійної роботи і форми контролю	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проблем викладання географії в школі			
	Тема 1. Предмет і завдання інноваційних технологій навчання географії у сучасній школі	1. Опрацювати літературу щодо класифікацій інноваційних технологій у географії. 2. Скласти порівняльну таблицю: традиційні vs інноваційні методи навчання. 3. Написати есе: « <i>Навіщо школі інновації у викладанні географії?</i> » Форми контролю: <ul style="list-style-type: none"> • Онлайн-тест. • Захист есе на семінарі. • Перевірка таблиці. 	10
	Тема 2. Професійно-педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії та роль педагогічної практики у її формуванні	1. Визначити основні компоненти педагогічної компетентності. 2. Проаналізувати власні педагогічні якості. 3. Скласти план професійного саморозвитку. Форми контролю: <ul style="list-style-type: none"> • Самооцінювання за чек-листом. • Презентація плану саморозвитку. • Дискусія у малих групах. 	10
	Тема 3. Розвиток інноваційних технологій навчання географії у	1. Підготувати огляд інновацій у географічній освіті за останні 5 років. 2. Знайти приклади успішного застосування інновацій (відео/уроки/проєкти). 3. Розробити фрагмент інноваційного уроку.	10

	сучасній школі	<p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Захист фрагмента уроку. • Обговорення прикладів. • Презентація огляду. 	
	Тема 4. Методи навчання географії у школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти класифікацію методів навчання. 2. Підібрати приклади до кожної групи методів. 3. Розробити інтерактивне завдання до уроку з використанням обраного методу. <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестування. • Демонстрація інтерактивного завдання. • Усне опитування. 	10
	Тема 5. Підготовка майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати нормативні документи щодо туризму в освіті. 2. Розробити маршрут одноденного краєзнавчого походу. 3. Скласти план навчального заняття на місцевості. <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Захист маршруту. • Презентація занять на природі. • Рефлексія про особистий досвід. 	10
	Тема 6. Технології модульного навчання у ЗЗСО	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися зі структурою модульного навчання. 2. Розробити міні-модуль з географії (тема за вибором). 3. Визначити форми контролю знань у межах модуля. <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Захист модуля. • Перевірка дидактичних матеріалів. • Оцінка взаємними рецензіями. 	10
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти викладання географії в школі			
	Тема 7. Профільне вивчення географії як один з напрямів інноваційної діяльності ЗСШ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити чинні профілі навчання географії у школі. 2. Скласти тематичний план спецкурсу або факультативу. 3. Написати рефлексивне есе: <i>«Чи потрібна профілізація у шкільній географії?»</i> <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Захист плану спецкурсу. • Обговорення в мікрогрупах. • Рецензування есе. 	10
	Тема 8. Вплив сучасних тенденцій у географічній науці на процес вивчення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виявити 3 сучасні тенденції у географії та пояснити їхнє значення для школи. 2. Розробити завдання для учнів з використанням цих тенденцій. 3. Підготувати презентацію «Наука і школа: точки перетину». 	10

	географії у школі	<p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрація презентації. • Аналіз завдань. • Усна співбесіда. 	
	Тема 9. Екологізація географічної освіти	<p>1. Проаналізувати екологічний компонент у чинній програмі географії.</p> <p>2. Розробити екологічне дослідницьке завдання для учнів.</p> <p>3. Створити фрагмент уроку з теми «Екологічні проблеми мого регіону».</p> <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка фрагмента уроку. • Демонстрація дослідницького завдання. • Онлайн-опитування. 	10
	Тема 10. Система методичної підготовки майбутніх учителів	<p>1. Скласти карту методичної підготовки (навчальні дисципліни, практики, самоосвіта).</p> <p>2. Написати саморефлексію щодо своєї методичної готовності.</p> <p>3. Проаналізувати програми педагогічної практики.</p> <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Презентація карти підготовки. • Рефлексія у форматі письмового звіту. • Обговорення в групі. 	10
	Тема 11. Організація роботи учнів на уроках географії	<p>1. Дослідити методи організації індивідуальної, групової та фронтальної роботи.</p> <p>2. Розробити групове завдання до теми «Географічне положення України».</p> <p>3. Скласти чек-лист організації роботи учнів на уроці.</p> <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрація завдання. • Аналіз чек-листа. • Онлайн-тестування. 	10
12	Тема 12. Активізація учня на шкільних уроках географії	<p>1. Зібрати 5 методів активізації пізнавальної діяльності учнів.</p> <p>2. Розробити практичну гру або інтерактивне завдання.</p> <p>3. Описати приклад мотивації учня у складній темі.</p> <p>Форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проведення гри у групі. • Презентація кейсу. • Самооцінка та зворотній зв'язок. 	11
13	Тема 13. Культурологічні засади	<p>1. Визначити поняття «культурологічна компетентність».</p> <p>2. Знайти приклади культурологічного змісту в темах шкільної географії.</p>	11

	географічної освіти старшокласників	3. Розробити урок з теми «Географія культур світу». Форми контролю: <ul style="list-style-type: none"> • Захист розробки уроку. • Дискусія за темою. • Письмова робота з аналізом змісту. 	
--	-------------------------------------	--	--

Результати виконаних завдань, передбачених для самостійної роботи здобувача, враховуються в процесі поточного та підсумкового контролю.

Методи навчання

Під час викладання курсу «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі» залучається низка сучасних освітніх технологій, зокрема, електронне навчання, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Форми організації навчальної роботи · загальні (групові/індивідуальні, аудиторні/позааудиторні);

· конкретні (лекції, практичні заняття, індивідуальна/групова консультація, виконання самостійних / індивідуальних дослідницьких завдань)

Під час вивчення курсу «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі» доцільно використовувати наступні методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- словесні (лекція, бесіда з елементами дискусії, розповідь, пояснення) для проведення лекційних занять;
- наочні методи здебільшого використовуються для проведення практичних робіт, серед яких найпоширеніші такі: демонстрація, графічні методи, презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо;
- практичні заняття;
- екскурсії;
- навчально-рольова дискусія;
- проектний метод;
- аналіз джерел і літератури;
- візуальні та аудіовізуальні методи
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси-ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари тощо).

Система контролю та оцінювання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного

контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких форм і засобів діагностики, як оцінювання практичних і самостійних робіт, тестування, оцінювання індивідуальних завдань, письмове й усне опитування.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються не вчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини. Студенти повинні всі роботи виконувати самостійно, без допомоги сторонніх осіб чи використання заборонених джерел (в тому числі різних девайсів). При дистанційному навчанні або онлайн-тестах заборонено користуватися матеріалами, які не передбачені правилами проведення оцінювання (наприклад, пошуковими системами, готовими відповідями тощо). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться, а результати анулюються.

Відвідування занять (як лекційних, так і практичних) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн при попередженні викладача.

Облік успішності за формами поточного контролю знань за модулями в межах академічних груп проводиться за такими видами роботи студента:

- комп'ютерне тестування,
- письмове визначення основних понять,
- контрольні роботи, самостійні роботи,
- виконання усіх практичних робіт.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

При вивченні дисципліни «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий усний екзамен.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.

3. Додатково: звіти, реферати, проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль.

З навчальної дисципліни навчальним планом передбачена форма контролю – **тестовий залік**.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Інноваційні технології навчання географії у сучасній школі», представлений на електронній платформі <https://moodle.chnu.edu.ua>

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться задля оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 24; 2 модуль – 16 балів; практичний модуль – 20

Студент, який набрав впродовж нормативного терміну вивчення дисципліни 50 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати залік заради підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається іспит, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (заліку) – до 40 балів. Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується вищенаведена таблиця.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2						Практичний модуль
Н . Е . 1 . 1 . 4	Н . Е . 1 . 2 . 4	Н . Е . 1 . 3 . 4	Н . Е . 2 . 1 . 4	Н . Е . 2 . 2 . 4	Н . Е . 2 . 3 . 4	Н.Е. 2.4.	Н.Е. 2.5	Н.Е. 2.6	Н.Е. 2.7	20	40	100

Примітка: самостійна робота оцінюється під час модульної роботи і оцінюється у 0,5 бала

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	«Відмінно» -студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, як лекційним так і з практичних занять, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Ґрунтовне знання теоретичного матеріалу, вільне володіння поняттями,

		термінами, класифікаціями.Вміння застосовувати знання для аналізу, узагальнення та вирішення проблемних ситуацій.Виконання практичних робіт повне, без помилок, із творчим підходом.Уміння самостійно працювати з картами, статистичними даними, цифровими ресурсами.Аргументовані висновки та чітка логіка мислення.Виконання самостійних завдань у повному обсязі, на високому рівні. Виконав і захистив усі практичні заняття.
зараховано	B (80-89)	«Дуже добре»– студент знає теоретичний матеріал, виконав практичні роботи, оперує, уміє пояснити сутність основних понять. Добре знання теоретичного матеріалу, незначні неточності у викладі.Вміння застосовувати знання на практиці з окремими несуттєвими помилками. Виконання практичних робіт повне, але з дрібними неточностями.Самостійність у роботі з навчальними джерелами, часткові труднощі в інтерпретації результатів.Завдання для самостійної роботи виконано в основному правильно, з окремими недоліками. Виконав і захистив усі практичні заняття.
	C (70-79)	«Добре» – вище зазначене виконує не в повній мірі, але все таки знає основну теорію й практику, виконує завдання викладача, може давати добрі відповіді на запитання. Виконав і захистив всі практичні роботи.
зараховано	D (60-69)	«Задовільно»– знає основні теоретичні положення. Фрагментарне знання теоретичного матеріалу, значні прогалини.Виконання практичних робіт з помилками, неповне.Обмежена здатність до самостійної роботи.Труднощі у використанні джерел географічної інформації.Самостійні завдання виконані частково або з істотними недоліками.Виконав і захистив усі практичні заняття.
	E (50-59)	«Достатньо»– все вище вказане виконує не повною мірою. Знання матеріалу поверхове, на рівні відтворення окремих фактів.Значні труднощі при виконанні практичних робіт.Відсутність умінь застосовувати знання на практиці.Низький рівень самостійності, виконання завдань несистематичне. Самостійна робота формальна, часто з помилками, без належних висновків.На половину питань відповідає правильно.
Незараховано	FX (35-49)	«Незадовільно»– студентом не виконані вимоги, які поставлені для оцінки “достатньо”, але студент виконував завдання в межах програми курсу.
	F (1-34)	«Незадовільно»з обов'язковим повторним курсом.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ Й КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Вибір навчального матеріалу та методів для профільного вивчення.
2. Використання актуальних даних та картографічних ресурсів у шкільному навчанні.
3. Використання диференційованого та індивідуального підходу.

4. Використання ігрових технологій та проектної діяльності для підвищення активності.
5. Використання інноваційних методів та цифрових технологій у підготовці студентів.
6. Використання інтерактивних і цифрових ресурсів у модульному навчанні.
7. Використання краєзнавчого матеріалу для розвитку культурологічної компетентності.
8. Використання локального краєзнавчого матеріалу для формування географічних знань.
9. Використання локального природного та соціального середовища для навчання.
10. Використання проектної, дослідницької та інноваційної діяльності у профільних класах.
11. Вплив на навчальні програми та зміст уроків географії.
12. Впровадження екологічних проблем у навчальні програми та уроки.
13. Вступ: визначення інноваційних технологій навчання, їх значення у сучасній освіті.
14. Завдання інноваційних технологій у навчанні: розвиток критичного мислення, творчості, пізнавальної активності учнів.
15. Зв'язок географічних знань з історією, культурою та традиціями регіонів.
16. Зв'язок теоретичної підготовки з практичною діяльністю.
17. Інноваційні методи: проектні, дослідницькі, інтерактивні, ігрові, дистанційні.
18. Інтеграція інноваційних технологій у навчальні програми та плани уроків.
19. Інтеграція наукових досягнень у методику навчання.
20. Історичний огляд розвитку інноваційних технологій у навчанні географії.
21. Класифікація інноваційних методів: інтерактивні, проектні, дослідницькі, ігрові, дистанційні.
22. Класифікація методів навчання: традиційні, інноваційні, комбіновані.
23. Комбіновані методи і їх використання у сучасних уроках.
24. Критерії вибору методів навчання залежно від теми, віку та рівня учнів.
25. Методи і прийоми формування компетентностей під час практики.
26. Методи контролю та оцінювання знань у рамках модульного підходу.
27. Методи та прийоми активізації: інтерактивні вправи, робота з картами та ГІС, проблемні завдання.
28. Методи формування екологічної компетентності учнів: дослідницькі, проектні, інтерактивні.
29. Методи формування ціннісного ставлення до природи та суспільства.
30. Методика організації екскурсій, походів, дослідницьких проєктів.
31. Мотивація учнів до навчання: внутрішні та зовнішні стимули.
32. Наведіть приклади використання інтерактивних методів на уроках географії.
33. Наведіть приклади інтеграції новітніх наукових даних у навчальні програми.
34. Наведіть приклади інтерактивних вправ для активізації учнів.
35. Наведіть приклади успішних інтерактивних завдань для уроків географії.
36. Назвіть основні класифікації інноваційних методів навчання.
37. Назвіть основні методи розвитку компетентності під час практичної підготовки.
38. Новітні концепції та підходи в наукових дослідженнях географії.
39. Організація самостійної та дослідницької роботи учнів.
40. Основні компетентності майбутнього вчителя географії: предметні, методичні, комунікативні, технологічні.
41. Основні принципи екологічної освіти: інтеграція, практичність, активність.
42. Основні традиційні методи навчання географії: словесні, наочні, практичні.
43. Оцінювання ефективності інноваційних технологій у навчальному процесі.
44. Оцінювання результатів краєзнавчо-туристичної роботи.
45. Оцінювання результатів та компетентностей учнів у профільних класах.
46. Оцінювання рівня методичної компетентності майбутніх учителів.
47. Переваги модульного навчання для розвитку самостійності та компетентностей учнів.
48. Переваги та труднощі впровадження інноваційних методів у школі.
49. Планування та реалізація навчальних маршрутів і проєктів.

50. Планування уроку з урахуванням організації роботи учнів.
51. Поняття активності учня та її роль у навчальному процесі.
52. Поняття екологізації освіти та її значення у навчанні географії.
53. Поняття краєзнавчо-туристської роботи та її роль у формуванні пізнавальної активності.
54. Поняття культурологічних засад у географічній освіті.
55. Поняття методичної підготовки та її роль у професійній діяльності вчителя.
56. Поняття організації навчальної діяльності та її значення для ефективності уроку.
57. Поняття професійно-педагогічної компетентності: структура та складові.
58. Поняття профільного навчання та його значення у системі освіти.
59. Поняття та принципи модульного навчання.
60. Порівняйте традиційні та інноваційні методи навчання географії.
61. Правові та безпекові аспекти туристичної діяльності зі школярами.
62. Предмет інноваційних технологій навчання географії: що охоплює, основні підходи.
63. Прийоми активізації учнів під час уроків: дискусії, вправи, інтерактивні завдання.
64. Приклади адаптації сучасних тенденцій у школі.
65. Приклади ефективного поєднання методів на уроках географії.
66. Приклади ефективної активізації на уроках географії.
67. Приклади ефективної організації навчальної діяльності на уроках географії.
68. Приклади застосування інноваційних методів у школі.
69. Приклади модульних курсів та програм з географії.
70. Приклади реалізації екологічних проєктів та заходів у школі.
71. Приклади сучасних педагогічних проєктів і методичних розробок.
72. Приклади уроків із культурологічним підходом.
73. Приклади успішної реалізації компетентностей у школі.
74. Принципи організації методичної підготовки: системність, послідовність, інтеграція.
75. Принципи організації профільних класів та курсів з географії.
76. Проєктна та дослідницька діяльність як засіб культурологічного навчання.
77. Роль інноваційних технологій у підвищенні ефективності уроків географії.
78. Роль педагогічної практики у розвитку компетентностей: види та форми практичної підготовки.
79. Роль цифрових технологій та ГІС у профільному навчанні.
80. Структура методичної підготовки: теоретична, практична, самоосвітня компоненти.
81. Структура модульного уроку: цілі, зміст, завдання, контроль.
82. Сучасні тенденції та напрями розвитку: цифровізація, інтерактивність, дистанційне навчання.
83. Сучасні тенденції у розвитку географічної науки: глобалізація, кліматичні зміни, цифрові карти, ГІС.
84. Форми методичної підготовки: лекції, і, тренінги, педагогічні практики.
85. Форми організації роботи учнів: індивідуальна, групова, фронтальна.
86. Що розуміють під екологізацією географічної освіти?
87. Що розуміють під інноваційними технологіями навчання географії?
88. Що таке модульне навчання і які його основні принципи?
89. Що таке професійно-педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії?
90. Як використання локального природного середовища впливає на засвоєння знань?
91. Як використати краєзнавчий матеріал для розвитку культурологічної компетентності?
92. Як інтегрувати цифрові технології та ГІС у навчальні заняття з географії?
93. Як культурологічний підхід допомагає формувати світогляд старшокласників?
94. Як організувати профільне вивчення географії у школі?
95. Як оцінювати ефективність застосування інноваційних технологій на уроці?
96. Як педагогічна практика сприяє формуванню професійної компетентності?
97. Як правильно поєднувати традиційні та інноваційні методи навчання для досягнення

максимального ефекту?

98. Яким чином інноваційні технології сприяють розвитку критичного мислення учнів?
99. Які види проектної та дослідницької діяльності можна використовувати у школі?
100. Які методи активізації учнів є найефективнішими на уроках географії?
101. Які методи оцінювання активності та результатів учнів є найефективнішими?
102. Які методи формування екологічної компетентності учнів є ефективними?
103. Які основні завдання інноваційних методів у сучасній школі?
104. Які прийоми можна використовувати для диференційованого навчання?
105. Які складові професійно-педагогічної компетентності є основними?
106. Які сучасні тенденції географічної науки впливають на шкільне навчання?
107. Які форми організації роботи учнів застосовують на уроках географії?
108. Яку роль відіграє самоосвіта студента у формуванні компетентностей?

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>)

допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

- робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;
- проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Coursera та інших фахових платформах.

Результати зараховуються для відповідних тем лекційних і практичних занять чи окремих модулів цієї навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література

1. Безуглий В.В. Педагогічні можливості комп'ютерних систем при вивченні фізичної географії // Рідна школа. – 2000. – № 12. – С. 30-32.
2. Безуглий В.В. Застосування комп'ютерних технологій при навчанні студентів-географів курсу “Фізична географія України”//Тези II Міжнар. конф. “Географічна наука і освіта в Україні”(Київ, 2003)–К.:Обрії, 2003.– С. 254-256.
3. Елькін М.В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії засобами проектної діяльності: Автореф. дис.наук. ступеня канд. педаг. наук / 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Марк Веніамінович Елькін, Бердянський державний педагогічний університет. – К., 2005. – 22 с.
4. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі : Навчально- методичний посібник. – К. : Стафед - 2, 2000. – 320с.
5. Коваленко Є. І. Методичні рекомендації з організації позакласної роботи з географії в 6 – 10 класах загальноосвітньої школи [на допомогу вчителям та студентам-практикантам] / Є. І. Коваленко, М. Г. Криловець, А. О. Сахненко. – Ніжин, 1992. – 116 с.
6. Концепції профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України – 2003. - №24. – С. 3-15.
7. Криловець М. Г. Полікультурне виховання майбутніх учителів географії / М. Г. Криловець // Наук. записки Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки. – 2005. – № 4. – С. 123 – 125.
8. Криловець М. Г. Теоретико-методологічні основи методичної підготовки вчителів географії / М. Г. Криловець // Актуальні питання природознавства: Зб. наук. праць. – Ніжин, 1995. – С. 57 – 60.
9. Круглик Л. І., Паламарчук Л. Б. Вивчення проблем соціальної географії в школі: Навч.-метод. посібник. – Кам'янець-Подільський: “Абетка-НОВА”, 2001. – 140 с.

10. Мелько Л.Ф. Шкільний підручник у формуванні культурологічних засад географічної освіти старшокласників //Проблеми сучасного підручника: Зб. наук. праць / Редкол. – К.: Педагогічна Думка, 2000. – Вип. 2. – С. 101–104.
11. Мелько Л.Ф. Географія культури і школьна географія // Географія та основи економіки в школі. – 2001. – №2. – С. 12–14.
1. Олійник В.О. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації // В.О. Олійник // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 4. – С. 61 – 69.
12. Саюк В.І. Структура навчально-ігрової діяльності на уроках географії // Географічні дослідження в Україні на межі тисячоліть. Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів. – К.: ВЦ “Київський університет”, 2000. – С. 10-11.
13. Саюк В.І. Місце і роль ігрових технологій у навчанні географії // Географічна наука і освіта в Україні. Зб. наук. праць. – К.: Фітосоціоцентр, 2000. – С. 63-64.
14. Тімець О.В. Краєзнавство і туризм у системі національної педагогічної освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1998. - №5. – С. 129-135.
15. Тімець О.В. Проблема підготовки фахівців з краєзнавчо-туристської роботи у системі педагогічної освіти України // Придніпровський вісник. – 1998.- №77 (144). - Серпень. – С. 29-36.
16. Тімець О.В. Підготовка майбутніх учителів з краєзнавчо-туристської роботи // Рідна школа. – 1999.- №10. – С. 62-64.
2. Шипович С.Й. Методика викладання географії: Навчальний посібник для студентів географічних факультетів університетів. – К.: Вища школа, 1981. – 174с.
3. Шоробура І.М. Початки шкільної географії // Педагогічні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2004. – Вип. XXXVII. – С. 68–72.
4. Шоробура І.М. Проблеми початкової природничої освіти в Україні (XVIII- середина XIX ст.) // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць. – Київ – Запоріжжя, 2004. – Вип. 33. – С. 216–221.
5. Шоробура І.М. Становлення шкільної географічної освіти в Україні (до середини XIX століття) // Вісник Житомирського педагогічного університету: Зб. наук. праць. – Житомир, 2003. – Вип. 12. – С. 242–245.
6. Шоробура І.М. Сучасні проблеми виховання та шкільна географія // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – Київ – Вінниця, 2004. – Вип. 5. – С. 140–148.
7. Шоробура І.М. Виховні можливості шкільної географії // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць. – Київ – Запоріжжя, 2004. – Вип. 32. – С. 380–385.
8. Шоробура І.М. Шкільна географічна освіта: історія, проблеми, перспективи. – Кам’янець-Подільський: Абетка, 2005. – 350с.

6. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечний сайт кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії <https://collectedpapers.com.ua/>

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta->

[zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/](https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/)

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.